

SLUTRAPPORT FÖR MILJÖPROJEKT

Grunduppgifter

Projektets namn Passivhuscentrum Västra Götaland
Stödmottagare Passivhuscentrum Västra Götaland, Alingsås Kommun
Diarienummer
Projektperiod (vid lägesrapport ange den period som avses) 2011-01-01 – 2011-12-31

Projektgenomförande

Ge en sammanfattande beskrivning av projektgenomförandet med fokus på genomförda aktiviteter inriktning och resultat. Beskriv hur projektet arbetar/har arbetat för att uppnå angivna syften och mål. Beskriv även projektets utveckling jämfört med uppgjord plan för aktiviteter med koppling till projektets budget.

Projektutfall i relation till förväntade indikatorer för Passivhuscentrum Västra Götaland 2011.

Utvecklingsarbete

Passivhuscentrum Västra Götaland (PHC) har under 2011 deltagit i många olika utvecklingsprojekt, för att få igång arbetet med ny byggnorm, nya kriterier för Passivhus samt ett ökat fokus på utställningshus. Nedan följer några av de viktigast utvecklingsprojekt som centret har drivit under 2011:

- Arbete med Passivhuskriterier, samarbete med Forum för Energieffektiva Byggnader (FEBY) och senare Sveriges Centrum för Nollenergihus
- Arbete med kommande byggnorm (2020) och opinionsbildning kring detta
- Projektutveckling av Passivhusbomässa i Alingsås Kommun, Kavlás Ängar
- Projektutveckling av HusExpo Gråbo, permanent utställningsområde med passivhus
- Projektutveckling av "Träffpunkt Stadsskogen" – en aktivitetshall och skola som utvecklas i samarbete med FABS, ett kommunalägt fastighetsbolag i Alingsås

Samverkansprojekt

Under 2011 ingick PHC i en rad olika samverkansprojekt för en ökad miljöanpassning. Nedan presenteras några exempel på dessa:

- Samarbete med småhusleverantörerna Emrahus, Becohus, A-hus, Villa Varm samt Fiskarhedenvillan vid framtagande av en marknadsöversikt över energieffektiviteten i småhus. Framtagandet av denna översikt gjordes i samarbete med Energimyndigheten och Hållbar Utveckling Väst
- Under BoDagar i Alingsås samt Passivhusdagarna 2011 fortsatte samarbetet med de nämnda småhusföretagarna
- Samarbete med Alingsåshem i framtagandet av en text om passivhus som ska ingå i en större publikation om Brogårdenprojektet

- Samarbete med Hjälmareds Folkhögskola kring framtagande av en film om hur det är att bo i ett passivhus (i samband med Passivhusdagarna 2011): www.passivhusdagarna.se
- I januari 2011 avslutades ett samarbete med Chalmers, som pågått under hösten 2010, i samband med masterkursen Sustainable Development. Kursen avslutades med en presentation och en veckas utställning i lokal i Alingsås. Evenemanget arrangerades och planerades av PHC
- Samarbete med Västarvet kring planeringen av framtagandet av ett informationsmaterial om energieffektivitet i äldre bebyggelse och en bredare syn på hållbart byggande

Redovisningen av dessa aktiviteter visar på att målet för aktivitetsindikatorn ”Antal samverkansprojekt för ökad miljöanpassning - 3” i beslutet för 2011 från VGR har uppfyllts och överträffats.

Utbildningar

En av projektets främsta strategier för att nå målet om att förbereda byggnadssektorn inför omställningen till näroenergibygnader är att sprida information och kunskap om passivhus genom diverse utbildningssatsningar.

Föreläsningar och examensarbeten: I syftet att nå ut med kunskapen om passivhus till elever på gymnasie- och universitetsnivå har bl.a. gästföreläsningar på följande institutiner hållits:

- Chalmers arkitektutbildning
- Alströmergymnasiet i Alingsås
- Byggymnasiet i Trollhättan
- Yrkeshögskolan i Enköping
- Michael Elias teoretiska Gymnasium
- Yrkeshögskola i Vaasa, Finland
- Yrkeshögskolan i Enköping

Som ett led i att sprida denna kunskap till studenter har även 6 olika examensarbeten samt projektarbeten handletts av Hans Eek. John Helmfridsson har vidare rådgivit och stundtals handlett mellan ca 30 studenter på Chalmers och andra högskolor.

Andra föreläsningar och seminarier: Då PHC arbetar mot flera olika målgrupper, har föreläsningar och seminarier genomförts även inom andra ramar än skolor och högskolor. Här följer ett axplock av genomförda utbildningsinstanser på följande organisationer/kommuner/företag/etc.:

- Sweco
- Knivsta Kommun
- Höganäshem
- Mariestads kommun (allmänheten, banker, politiker, etc.)
- Uppsala energikontor
- Borås Miljöförvaltning
- Wästbygg
- Lidingö Stad
- Ekocentrum för småhusköpare
- Lerums stad för småhusköpare
- Sveriges Byggindustrier
- Byggtreprenörernas årsmöte i Linköping
- American Architects Association, Stockholm
- Bjerking Uppsala

Redovisningen av dessa aktiviteter visar på att målet för resultatsindikatorn ”Antal utbildningar - 17” i beslutet för 2011 från VGR har uppfyllts och överträffats.

Utbildningar: Under senare delen av våren påbörjades planeringen av flera stora utbildningssatsningar parallellt:

- gymnasieutbildning för elever på bygg- och anläggningsprogrammen samt VVS- och elprogrammen
- utbildning av utbildare på byggföretag i samarbete med Sveriges Tekniska forskningsinstitut, SP,
- satsning på en YH-utbildning i passivhus byggt teknik – en samverkanssatsning tillsammans med Alingsås Campus.

Samarbeten har också ingåtts med andra högskolor i regionen såsom Högskolan i Skövde samt Högskolan Väst.

Certifierad Passivhusbyggare: Certifieringskursen ”Passivhusbyggare” för yrkesarbetande inom byggnadskonstruktion och installationsteknik har som syfte att förmedla allmän och bred baskunskap i byggande av passivhus och energieffektiva byggnader. Denna utbildning och certifiering har tagits fram tillsammans med SP. Under året lades mycket arbete på att utveckla och anpassa kursen till marknaden och efterfrågan. Två kursomgångar var planerade under hösten 2011, varav en genomfördes.

Redovisningen av denna aktivitet visar på att målet för resultatsindikatorn ”Antal certifierade passivhusbyggare - 200” i beslutet för 2011 från VGR inte har uppfyllts då endast 15 personer genomgick kursen.

Informationsspridning

Utöver traditionella utbildningskanaler, så som skolor och andra lärosäten, arbetar PHC med att sprida kunskap till allmänheten genom studiebesök, rådgivning, evenemang, etc. Detta för att öka och stärka marknaden för passivhus och energieffektiva hus.

Studiebesök: Passivhuscentrum Västra Götaland anordnar studiebesök för organisationer och allmänheten. 38 studiebesök med föreläsningar, visning av den permanenta utställningen, besök till Brogården i Alingsås, besök av förskolan ”Stadsskogens förskola” samt visning av enfamiljshus anordnades under 2011. Sammanlagt har ca 750 politiker, tjänstemän, fastighetsförvaltare, yrkesutövare, etc. deltagit i dessa studiebesök och därmed haft möjligheten att lära sig om passivhus samt reflektera och diskutera med våra experter om energieffektiviserande åtgärder inom byggnation.

Halvdagsutbildning: I början av december arrangerade PHC ett seminarium med fokus på energi- och miljöfrågor för riksdagsledamöter och departementstjänstemän i Utbildningens Hus, Alingsås.

Redovisningen av denna aktivitet tillsammans med gymnasiesatsningen som omnämns ovan, visar på att målet för indikatorn ”Antal nya angreppssätt, metoder och strategier för ökad miljöanpassning och hållbar utveckling - 2” i beslutet för 2011 från VGR har uppfyllts, då både gymnasiesatsningen och utbildningsinstanser som vänder sig direkt till riksdagsledamöter är för detta projekt nya aktiviteter i en strävan att öka miljöanpassningen och bygga hållbar utveckling.

Rådgivning till privatpersoner: Centret erbjuder en timmes gratis rådgivning till privatpersoner som önskar veta mer om passivhus. Under den givna perioden har uppskattningsvis 100 personer runt om i landet fått professionell konsultation av våra experter i hur de kan genomföra ny- eller ombyggnation av enfamiljshus enligt passivhustekniken. Dessutom har uppskattningsvis 600 st rådfrågningar från privatpersoner och företag kommit in och besvarats både per e-post och per telefon.

Passivhusdagarna: Passivhusdagarna är en årligt återkommande aktivitet då privatpersoner i regionen öppnar upp sina passivhushem för allmänheten. I år planerades och genomfördes denna aktivitet tillsammans med Västra Götalandsregionen mellan den 12-13 november med 12 öppna hus i regionen samt 7 i övriga Sverige där intresserade kunde besöka hem på egen hand eller genom PHC organiserade bussturer. Sammanlagt besökte 256 personer 8 av de 19 objekten.

Hemsidan: Alingsås Kommun har lagt över sin hemsida på Drupal webbpubliceringsverktyg, Passivhuscentrum Västra Götaland bytte system, då även vissa justeringar på hemsidan genomfördes för att göra den mer lättmanövrerad. Hemsidan uppdateras numera nästintill dagligen med nyheter, kommande aktiviteter och annan nationell och internationell information rörande passivhus. Antalet besökare på hemsidan har legat som en jämn kurva över året och antal besökare på hemsidan under 2011 beräknas vara ca 60 550 personer.

Trycksaker och logotyp: Under våren togs en ny logotyp fram som inkluderar Västra Götaland, som ska implementeras överallt. En stor del av centrets trycksaker har uppdaterats och utbildningsbroschyren ”Passivhus” har tagits fram och finns nu tillgänglig i 3000 ex. Under året har även en ny informationsfolder tagits fram som beskriver centrets verksamhet samt även ger information om Passivhuset.

Utställningar och mässor:

- **Sustainable Development in Global Context:** Samarbetet med Chalmers som pågick under hösten 2010 avslutades med en utställning i en butikslokal på Kungsgatan i Alingsås, samt en presentation på Palladium. Utställningen hölls 14/1 – 22/1. Alingsås Tidning rapporterade om denna utställning och med Passivhuscentrum Västra Götalands hjälp fick Chalmersstudenterna blogga i Alingsås tidning vid två tillfällen, dels i början av höstterminen och dels i samband med utställningen.
- **Energy Fusion 2011:** 8-11 mars deltog PHC i mässan Energy Fusion i Göteborg med en mobil utställningsvägg.
- **Energiutblick:** 15-17 mars deltog PHC i mässan Energiutblick
- **Miljömässa på Orust:** 26-27 mars deltog PHC i en miljömässa på Orust.
- **BoDagar i Alingsås:** 15-17 april medverkade vi i BoDagar i Alingsås. Föreläsningar arrangerades både i Utbildningen och i utställningstältet I samband med detta fick vi till stånd ett samarbete med några utvalda småhusleverantörer.
- **Temakväll om solenergi:** i oktober anordnade PHC i samarbete med Omställning Alingsås, Energi- och klimatrådgivarna på Alingsås kommun, Studieförbundet och Naturskyddsföreningen en temakväll.
- **Bo- och energidagarna i Lerum:** i september deltog PHC i Lerums Bo- och energidagar.
- **Arkitekturmässan:** i oktober deltog PHC i denna mässa för att marknadsföra Passivhusdagarna.
- **Hem & Villamässan:** i oktober deltog PHC i denna mässa för att marknadsföra Passivhusdagarna.
- **Nordiska Passivhuskonferensen 2011, Helsingfors, Finland:** i oktober deltog och ställde ut PHC i denna mässa.
- **Sustainable Building Conference, Helsingfors, Finland:** i oktober deltog och ställde ut PHC i denna mässa.

Opinionsbildning

Sedan april 2011 bedriver PHC på en bredare front arbete kring opinionsbildning och lobbying. Bl.a. har följande insatser gjorts, som även finns redovisade ovan.

- Riksdagsledamotsutbildningar
- Utbildningar för kommunpolitiker/studiebesök
- Flertal debattartiklar

Build with Care: Under 2011 fick PHC pengar från EU projektet Build With Care för att ta fram ett utbildningsmaterial, anordna Passivhusdagarna 2011, ta fram 4 st informationsfilmer samt medverka Workpackage 2.

- **Utbildningsmaterial:** Under hösten 2010 och våren 2011, arbetade John Helmfridsson tillsammans med Anders Kyrkander och Anders Linde fram en utbildningsbroschyr: "Passivhus – ett utbildningsmaterial." Broschyren trycktes upp i 3000 exemplar och delas ut kostnadsfritt. Broschyren ska kunna användas i olika utbildningssammanhang där man strävar efter att få en övergripande förståelse för byggprocessen vid ett passivhusbygge.
- **Passivhusdagarna 2011:** Passivhusdagarna 2011 anordnades inom ramen för projektet Build With Care i samarbete med VGR. Under två dagar i november, höll 12 privata och offentliga passivhus i regionen "öppet hus" med möjlighet för nyfikna att besöka objekten och ställa frågor om hur det är att bo eller verka i ett passivhus. 7 objekt i övriga Sverige medverkade också. PHC organiserade bussturer

till objekten i regionen. Sammanlagt besökte 256 personer 8 av de 19 objekten. I samband med lanseringen av Passivhusdagarna 2011 togs en film fram i samarbete med Hjälmarets Folkhögskola där boende i ett passivhus i Västra Boende berättar om hur det är att bo i ett passivhus. Filmen publicerades på www.passivhusdagarna.se

- **Informationsfilmer:** Passivhuscentrum Västra Götaland fick också uppdraget att ta fram fyra stycken informationsfilmer där olika experter berättar om passivhus. Dessa filmer togs fram av en utomstående konsult och finns idag på www.passivhuscentrum.se. Filmerna finns även textade på engelska.
- **Work Package 2:** Under 2011 deltog John Helmfridsson samt Sebastian Lembke i Build With Cares Workpackage 2. Detta arbete innebar bl.a. att John och Sebastian fick delta vid möten i Edinburgh, Skottland, samt Hamburg, Tyskland för att diskutera utvecklingen av projektet.

Övrigt

Kontakter med media: Under den givna perioden har arbete genomförts för att synas i media. Intervjuer i facktidskrifter och TV har givits och fler dagspressartiklar har publicerats i bl.a. Alingsås Tidning, Göteborgs Posten samt SVT-

Internationellt arbete: i form av konferensdeltagande i Passivhaskonferensen i Österrike den 26-29 maj samt Nordiska Passivhaskonferensen i 17 – 19 oktober (Finland) och Sustainable Building Conference 19-21 oktober (Finland). Under Nordiska konferensen deltog Carlos Andersson som en av key note talarna och John Helmfridsson stod som talare i en monter.

Vidare har samtal och diskussioner förts om framtida projektsamarbete med representanter från bl.a. följande länder: Frankrike, USA, Storbritannien, Belgien, Tyskland, Tjeckien, Finland, Litauen, Norge, Danmark, Makedonien, Moldavien., Japan, Estland, Ryssland, m.fl.

Sammanfattningsvis kan konstateras att all verksamhet genomförs av de syften och mål som har formulerats i beslutet för projektstöd för 2011 från VGR med fokus på att vara den samlande pådrivande kraften för hållbart byggande genom passivhusteknik i ett regional, nationellt och internationellt perspektiv.

Indikatorer

Rapporten behöver inte innehålla uppgifter om namn på personer eller företag som ingår i utfallet av indikatorerna. Stödmottagaren ska dock vid behov kunna ta fram dessa uppgifter, ifall t ex tematiska eller regionövergripande uppföljningar samt utvärderingar genomförs.

Aktivitetsindikatorer (skriv in de indikatorer som anges i beslutet)	Enligt beslut			Utfall (ackumulerat)		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal nya angreppssätt, metoder och strategier för ökad miljöanpassning och hållbar utveckling			2	40%	60%	2
Antal samverkansprojekt för ökad miljöanpassning			3	40%	60%	6
Resultatsindikatorer (skriv in de indikatorer som anges i beslutet)	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal utbildningar			17	50%	50%	21
Antal certifierade passivhusbyggare			200	20%	80%	15
Besökare på webben			60 000	n/a	n/a	60 550

Resultat samt övriga effekter
Ange om vissa indikatorer inte har uppnåtts/kommer att uppnås, kommentera varför. Vidare beskriv eventuella andra resultat (t ex inte mätbara resultat) som projektet har lett till samt eventuella sidoeffekter som inte förväntades då ansökan togs fram.
<p>Passivhuscentrum Västra Götaland har under 2011 genomfört en omfattande omstrukturering av verksamheten, dels i att större delen av personalen bytts ut samt att inriktningen på verksamheten omfattar ett större utbildnings- och opinionsbildningsfokus än tidigare. Verksamheten kännetecknades av att den nya personalgruppen under sensvåren planerade hösten 2011 och 2012 års verksamhet. Passivhuscentrum Västra Götaland arbetar med verksamhetsaktiviteter som till största del omfattar långa processer, varför 2011 kännetecknades av att centret upparbetade nya nätverk av organisationer, kommuner och experter samt utvecklade nya utbildningskoncept för t ex gymnasieskolor. Denna bakgrund har medfört att t.ex. målet om 200 certifierade passivhusbyggare inte uppnåtts.</p> <p>Större fokus på utbildningar har medfört positiva effekter i form av att PHC nu är ledande i Sverige när det gäller ett brett utbildningspaket för energieffektivt byggande. EU:s och Energimyndighetens utbildningssatsning Build up Skills är en process för att utveckla utbildningar för verksamma bygnadsarbetare. I den processen ligger PHC uppskattningsvis två år före den nationella strategin för detta arbete. PHC har under 2011 dels utbildat passivhusbyggare, men även arbetat med projektplanering för att under 2012 utbilda gymnasielärare, utbildare på byggföretag samt politiker och tjänstemän i kommuner.</p>

Jämställdhet
Ange på vilket sätt projektet bidragit till ökad jämställdhet.
<p>Jämställdhetsaspekterna har beaktats bl.a. inom utbildningssatsningarna då man har resonerat kring att ett generellt starkare miljöintresse bland kvinnor kan bidra till en jämnare könsfördelning inom den starkt mansdominerande byggnadssektorn.</p> <p>All informations- och utbildningsmaterial riktas till både män och kvinnor.</p> <p>Jämställdhetsfrågor tas löpande upp inom kommunens verksamhet och så också inom projektet.</p>

Mångfald
Ange på vilket sätt projektet bidragit till ökad mångfald.
<p>All information på www.passivhuscentrum.se går att finna på engelska för att underlätta informationssökningen för icke-svenskspråkiga besökare.</p> <p>De icke-svenskspråkiga besökarna erbjuds föreläsningarna och annan information inom ramen för ett studiebesök på engelska och tyska. Vissa skriftliga presentationer, så som PowerPoint presentationer finns även tillgängliga på franska och japanska.</p> <p>Mångfaldsfrågor tas löpande upp inom kommunens verksamhet och så också inom projektet.</p>

Resultat av genomförd uppföljning eller utvärdering
Beskriv resultatet av ev. uppföljning eller utvärdering som genomförts inom ramen för projektet.
<p>Utvärdering av certifieringskursen Passivhusbyggare genomfördes i samband med kursavslutet och samtliga kursdeltagare fyllde i och lämnade in utvärderingsblanketterna. Utvärderingsblanketternas syfte var att ta reda på vad kursdeltagarna tyckte om kursens upplägg, dess innehåll, föreläsarnas insatser, längden på de olika avsnitten, etc. Samtliga kursdeltagare förutom en tyckte att kursen var bra och att den motsvarade ens förväntningar. Personen som var missnöjd gav dock ingen mer ingående förklaring till sitt missnöje förutom att han/hon tyckte att vissa kursavsnitt var för långa.</p>

Trots att inga utvärderingar har gjorts av de studiebesök som har hållits på PHC under året, har vi fått många positiva kommentarer från personer som varit här. Många skolor återkommer gärna med sina elever till PHC då de har varit nöjda med hur det har fungerat sedan tidigare.

Informationsskyldighet

Ge exempel på hur det framgått att projektet fått stöd från Västra Götalandsregionen (broschyrer, rapporter, fotografier och tidningsurklipp etc. kan bifogas). Beskriv hur och var projektet planerar att kommunicera att Västra Götalandsregionen är en medfinansier.

Under våren ändrades namnet på projektet från Passivhuscentrum till Passivhuscentrum Västra Götaland. I och med detta omarbetades Passivhuscentrums logotyp – en logotyp som används på alla projektets trycksaker och på hemsida. På hemsidan i sidfoten informeras besökaren om att *”Passivhuscentrum Västra Götaland är ett samarbetsprojekt mellan Västra Götalandsregionen och Alingsås kommun”*. Vi har även som policy att vid alla möten kommunicera att Västra Götalandsregionen är en medfinansier av projektet vid diskussioner om projektets organisation.

Långsiktighet (gäller enbart slutrapport)

Ange om samma verksamhet som drivits i projektet kommer att genomföras även efter projektperiodens slut. I så fall i vilken form och hur förväntas insatserna att finansieras?

Passivhuscentrum Västra Götaland kommer under 2012 och 2013 att drivas i samma projektform som under de första fyra åren. En ny ansökan för 2013 gällande verksamhetsstöd från Västra Götalandsregionen kommer att lämnas in under 2012.

2012-02-22		Carlos Andersson
Datum	Underskrift	Namnförtydligande

Förutom ansökan i underskrivet original önskas också, för att underlätta vår handläggning, en kopia i Word till e-postadressen: info.miljo@vregion.se